

Tvungen omsorg strl §39A for utviklingshemmede

Psykologspesialist
Emmanuel Revis
Leder Sentral fagenhet for tvungen omsorg

Norge har inført ny straffelov i januar 2002.

Personer med utv.hemm. hvor IQ er under 55 og med tilsvarende funksjonsnivå straffes ikke pga utviklingshemming i høy grad.

Disse personer kan idømmes særreaksjonen "tvungen omsorg" i Sentral Fagenhet for tvungen omsorg hvis de har begått en alvorlig forbrytelse OG domstolen vurderer å være en nærliggende fare for ny alvorlig forbrytelse OG at samfunnet trenger beskyttelse fra vedkommende (på denne måte).

Sentral fagenhet kan også etter dom plites til å gjennomføre varetektssurrogat hvis vedkommende antas å være utv.hemm. i høy grad og det dreier seg om en alvorlig forbrytelse

Sentral fagenhet ble etablert til 2002 med en 5-sengs enhet (1:5 ratio innlagt:personell) med ansvar til å gjennomføre særreaksjonen i og utenfor enhetens sengepost

Alvorlig forbrytelse:

- alvorlig voldsforbrytelse
- seksualforbrytelse
- frihetsberøvelse
- ildspåsettelse
- annen alvorlig forbrytelse som krenker liv, helse, frihet

Nærliggende fare for gjentakelse av en alvorlig forbrytelse

Anses nødvendig for å verne samfunnet

ELLER

Mindre alvorlig forbrytelse:

- voldsforbrytelse
- seksualforbrytelse
- frihetsberøvelse
- ildspåsettelse
- annen forbrytelse som krenker liv, helse, frihet

Tidligere har begått alvorlig forbrytelse:

- alvorlig voldsforbrytelse
- seksualforbrytelse
- frihetsberøvelse
- ildspåsettelse
- annen alvorlig forbrytelse som krenker liv, helse, frihet

Nær sammenheng mellom den mindre alvorlig forbrytelse og den tidligere alvorlig forbrytelse

Særlig nærliggende fare for gjentakelse av en alvorlig forbrytelse

Anses nødvendig for å verne samfunnet

TILREGNELLIG

SÆRREAKSJON
FORVARING

Ila fengsel
Bredtveit fengsel
Bergen fengsel

UTILREGNELLIG

PSYKOTISK eller BEVISSTLØS

SÆRREAKSJON
TVUNGEN PSYKISK HELSEVERN

De Regionale Helseforetak
(forskjellige praksis i regionene)

PSYKISK UTVIKLINGSHEMMET I HØY GRAD

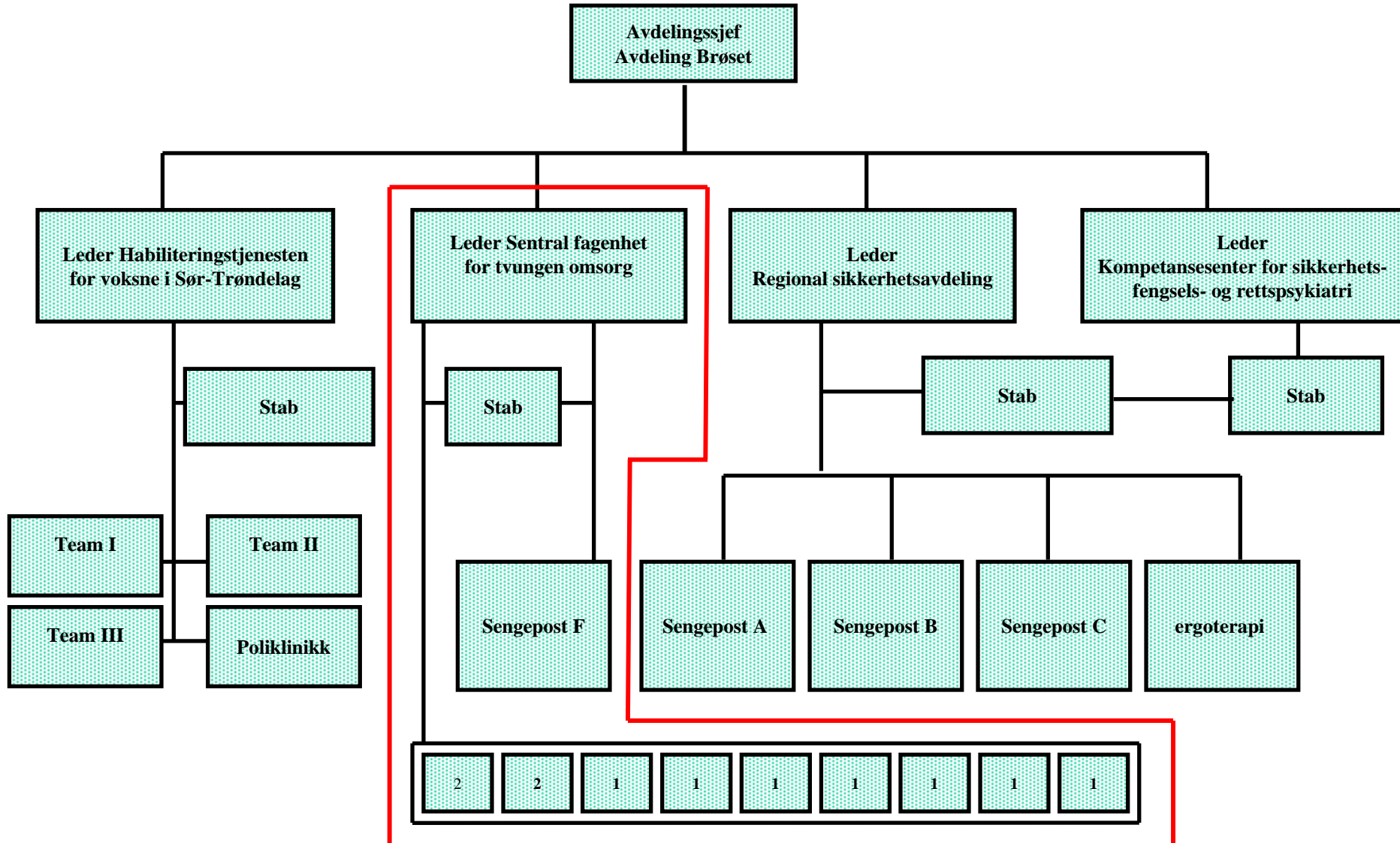
SÆRREAKSJON
TVUNGEN OMSORG

Sentral Fagenhet for tvungen omsorg

Avdeling Brøset

- Regional sikkerhetsavdeling
- Sentral Fagenhet for tvungen omsorg
- Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri

Statsadvokatembeter

A: 5

B: 4

C: 4

D: 2

E: 1

F: 0

G: 0

H: 0

I: 0

J: 0

Antall dømte pr år (ny saker)

2002 - 6 (2)

2003 - 3

2004 - 2 (1)

2005 - 4 (1)

2006 - 2 (1)

2007 - 0

17 personer ble dømt
Til særreaksjonen tvungen
omsorg siden innføring av
det nye straffeloven

3 kvinner
14 menn

3 ildspåsettelse
6 seksualforbrytelse
8 voldsforbrytelse

6 personer ble sendt fra
domstolene til Sentral
fagenhetnit for varetekts-
surogat

1 kvinne
5 menn

1 ildspåsettelse
1 seksualforbrytelse
4 voldsforbrytelse

2 dømt til tvungen omsorg
4 løslatt til kommunale tiltak

Of the 17 persons sentenced to mandatory care

6 persons ble løslatt fra påtalemyndigheter når saken ble vurdert innen 3-års perioden

4 voldsforbrytelse
1 seksualforbrytelse
1 ildspåsettelse

4 personer ble dømt til ny periode med tvungen omsorg

1 voldsforbrytelse
3 seksualforbrytelse

September 2007

10 personer kommunale settinger

1 person i sengeposten for re-
evaluering av medikasjon

1 i varetektssurrogat siden 8/2007

Den tiden som er nødvendig for evaluering av den dømte og tiden for etablering av trygge kommunale settinger varierer ut fra **individuelle behov**, kommunens vilje til å samarbeide samt rammebetingelser i de kommunale settinger før personen ble dømt (mean: 5 måneder)

Psykiske lidelser (16 av 17)

2 Psykose lidelser

- 1 Schizofreni
- 1 Schizoaffektiv lidelse

6 Personlighetsforstyrrelser

- 2 Dyssosial
- 2 Ustabil
- 1 Paranoid
- 2 Organisk

2 Ruslidelser

- 1 Alkoholavhengighet
- 1 Skadelig bruk av alkohol

5 Seksuelle forstyrrelser

- 3 Pedofili
- 1 Psykoseksuell utviklingsforstyrrelse
- 1 Seksuell avvik

1 Gjennomgripende utviklingsforstyrrelser

- 1 Atypisk autisme

Somatiske lidelser (14 av 17)

2 Cerebrale lidelser

- 2 Epilepsi
- 1 Tuberøs sklerose
- 1 Infantil CP

3 Muskel-Skelett lidelser

- 1 Deformitet
- 2 Artrose
- 1 Hjerte-kar lidelser
- 1 Høy blodtrykk

9 Andre

- 2 Diabetes mellitus
- 1 Sykelig overvekt
- 1 Sykelig undervekt
- 1 Ikke korrigerbare synsforstyrrelse
- 2 Karies
- 1 Vitaminmangel
- 1 Helsefarlig drikkeinntak
- 1 Fødtalt hydantoin syndrom

Proessen

- **Påtalemyndigheten informerer Sentral fagenheten at de sikter vedkommende etter §39a**
- **Påtalemyndigheten informerer Sentral fagenheten at det foreligger rettskraftig dom. Ansvar fom dette.**
- **Personen anbringes fagenhetens sengepost**
  - Initiere oppnevning hjelpeverge
  - Initiere rekvirering av tidligere journalmat tilbake til barndommen for alle typer tjenester
  - Initiere psykiatrisk, psykologisk, somatisk utredning
  - Initiere risikoutredning
  - Initiere behandling
  - Initiere miljøterapeutiskutredning
- **Initiere kontakt med kommunen**
  - Vurdere hvorvidt tvungen omsorg kan gjennomføres i kommunal regig
- **Avtale inngåelse med kommunen som regulerer:**
  - Boforh, behandling, bistand som skal gis (Fagenheten, phv, Hab.tjenester), tjenester som skal gis den domfelte for å dekke den løpende driften, sikkerhetstiltak, tilsyn og ktroll fra fagenheten, utgiftsdekning.
- **Enkelt vedtak for gjennomføring av særreaksjonen utenfor fagenhetens sengepost**
  - Personen, hjelpeverge, nærmest pårørende, påtalemyndigheten kan klage innen 3 uker
- **Gjennomføring av tvungen omsorg utenfor sengeposten**
  - 6-månedlig rapporter, årlig rapporter, Rapport til påtalemyndigheten 5-6 måneder før utløp
- **Påtalemyndigheten beslutter opphør eller bringe saken tilbake til domstolen hvis de vil videreføre særreaksjonen**
- **Domslutning for frikjennelse eller videreføring**

Antall sikringsdømte pr. 01.01.2002 fordelt etter JURIDISKE regioner

•Region Øst (Oslo-Østfold)	2
•Region Nord-Øst (Akershus-Hedmark-Oppland)	1
•Region Sør (Buskerud-Telemark-Vestfold)	9
•Region Sørvest (Vest Agder, Øst Agder, Rogaland)	3
•Region Vest (Hordaland-Sogn og Fjordane-Møre og Romsdal)	0
•Region Nord (Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag-Nordland-Troms-Finnmark)	12

80% i regionene med 1/3 av befolkningen

Personer med p.u.
og voldelig atferd
antall på landsbasis
1163

980
I kommunene med
1:1 bemanning eller mer

183
hos foreldrene

Antall personer med p.u.
og 6A C-vedtak regulært i tjenesten
221

Antall personer med p.u.
og 6A A-vedtak i "enkelt tilfelle"
975
(36483 vedtak)

E.Revis@stolav.no

+47 90977431